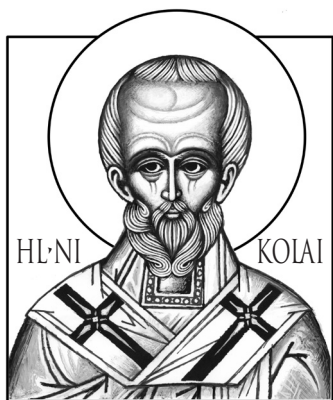

SELJA OG HELLIGE SUNNIVA

*Også i år arrangerer vi pile-
grimstur dit 7.-8. juli,*

*Vi har et lite program
på kvelden 7. og 8. juli,
liturgi i Selje kirke,
vandring på Selja,
moleben i hula etc.*

Man kan kjøre bil dit, eller
ta tog/fly til Bergen, og en
kjempefin båttur fra Bergen
til Selje, eller buss til Nord-
heimsund og videre til Selje.

Overnatting kan bestilles
på «Selje camping»
eller Doktorgården
eller andre steder
(kontakt Selje Tuistinfo).

Nº 2
2017

HELLIGE NIKOLAI MENIGHETS BLAD

DEN HELLIGE ILD I JERUSALEM.

Hvert år kommer den ned og tenner lyset som Patriarken holder i hånden i vår Herre Jesu Kristi grav! Han kommer ut og alle får tenne sine vokslys fra dette lyset. Det skal minne om det lys som stråler til oss i denne verdens mørke fra Kristi oppstandelse. Vår kjære Janette Khoury var der i år og fikk lyset sitt antent på dette viset. En stor nåde og glede! – I vår tid blir lamper tent fra dette lyset og sendt med jetfly til mange viktige steder i verden som starten på påskefeiringen.

Hellige Nikolai kirke Tvetenveien 13, 0661 Oslo ♦ facebook: <https://www.facebook.com.groups/HelligeNikolai/http://www.ortodoks.com> ♦ postgironr.: 0532 1267426 ♦ IBAN: NO91 bankkontonr.: 2050.03.19357 SWIFT: DNBANOKK
Forstander: Arkimandritt Johannes ♦ mob.: 472 71 396 ♦ e-post-adresse: fader.johannes@ortodoks.org

ADRESSER & TELEFONNUMMER

hierodiakon: fader Serafim, mob. 934 39 016

leser: Ronald Worley

Menighetsråd: f. Johannes (formann),
f. Serafim, Torstein Theodor Tollefsen,
Vera Piatrova, Zorica Ranisavljevic,
Toska Struksnes, Ronald E. Worley.

Revisjonskommisjonen:

Inger-Johanne Nilssen,
Torhild Svele og Svein E. Sandvold.
Medlemsavgift (frivillig): kr.500,-

Hellige Trifon Skita; mob.: 472 71 396

Hl. Trifon forlag og Tidsskriftene «Tabor»
og «Ortodoks Røst», www.ortodoks.org
www.klosterprodukter.com
facebook.com/trifonkloster

KIRKEFORENINGER OG MENIGHETER:***St. Georg i Neiden**

St. Georgs ortodokse kapell i Neiden
starost: Oiva Jarva

***Maria Bebudelse i Bergen**

Gudstjenestested:
St. Sunniva på Florida.
Starost: Sturla Olsen, tlf.: 56 33 09 05
konto: 5233.05.01006
hjemmeside: www.ortodoksibergen.no

***Kristi Forklarelse i Rogaland**

Starost: –
/ konto: 3265.11.10407
Hl. Martyr Elisabets kapell
Adresse: Daleveien 3, Sandnes
hjemmeside: <http://ortodoksstavanger.no/>

***Kristi Frembærelse i Tempelet i Bodø**

Lonni Lepp, e-post: lonmilep@online.no
Martinus Hauglid:
e-post: martinus.hauglid@gmail.com

***Johnsegarden i Sogn og Fjordane**

Inger Johanne Enger, 6977 Bygstad
Leser: Asbjørn Olav Flåm, tlf. 57 71 69 00
e-post: kboklade@online.no

Hl. apost. Johannes Teologens kapell

Gravplass: Helgøya kirkegård

Det Ortodokse Kirkeakademiet i Oslo:

fader Johannes mob.: 472 71 396

NKR representant: fader Johannes

NTSF representant: f. Johannes

Forum for Ortodoks Kirkesang:**«De myrrabærende kvinners» forening:**

Kontakt: Janette Khoury
kontonr.: 2050 29 66945

Ikonmaler: Ove N. Svele, tlf. 22 63 06 09

e-post: ograsve@gmail.com

Nikolaifondet: gironr. 0540 0752704

***Hl. Nikolai-kapellet på Majorstuen:**

Kontakt: f. Johannes

Menighetsbladet: Redaktør f. Johannes
Teknisk/lay-out medarbeider: Ove N. Svele
Korrektur: Peter Svele

GUDSTJENESTER

DEN GUDDOMMELIGE LITURGI ▶ søndager kl.11:00, ukedager kl.10:00.

Liturgi på norsk 1. og 3. sønd. i mnd. / kirkeslavisk og norsk 2. og 4. sønd. i mnd.

<i>sivil dato</i>	<i>ukedag</i>	Gudstjenestene er åpne for alle, men kun ortodokse troende kan ta del i Nattverden. Husk fasten og forberedelsesbønnene!
2017	<i>klokkeslett</i>	Skal du ta del i Nattverden, må du komme i god tid til kirken.

3. jun. lørd. kl. 10:00 Liturgi i Sandnes (Daleveien 3)

4. jun. sønd. kl. 11:00 Liturgi PINSE. Пятдесятница – Св. Троица

10. jun. lørd. kl. 10:00 Liturgi i Bergen (St. Sunniva på Florida)

11. jun. sønd. kl. 11:00 Liturgi. Alle hellige.

17. jun. lørd. kl. 10:00 Liturgi i Bodø (St. Eysteins katolske kirke)

18. jun. sønd. kl. 11:00 Liturgi Alle Russlands hellige. Всех Русских святых

25. jun. sønd. kl. 11:00 Liturgi

2. jul. sønd. kl. 11:00 Liturgi
kl. 17:00 Parastos på gravene på Helgøya. Парастос

7. jul. fred. – – Pilegrimstur til Selja:

8. jul. lørd. – – Hl. Sunniva.

9. jul. sønd. kl. 11:00 Liturgi

12. jul. onsd. kl. 10:00 Liturgi på klosteret i Hurdal: App. Peter og Paulus (Petrovdan/Persok)

16. jul. sønd. kl. 11:00 Liturgi

23. jul. sønd. kl. 11:00 Liturgi

29. jul. lørd. – – Trondheim-Stiklestad – Hellige Olav

30. jul. sønd. – – (ingen gudstj. i Oslo)

1. aug. tirsd. kl. 10:00 Liturgi i klosteret i Hurdal (Hl. Serafim av Sarov)

6. aug. sønd. kl. 11:00 Liturgi

13. aug. sønd. kl. 11:00 Liturgi

19. aug. lørd. kl. 10:00 Liturgi i Sandnes i Kristi Forklarelse.

20. aug. sønd. kl. 11:00 Liturgi Kristi Forklarelse. Преображение

26. aug. lørd. – – Gudstjeneste i Neiden.

27. aug. sønd. – – (Ingen gudstj. i Oslo)

2. sept. lørd. kl. 10:00 Liturgi på klosteret i Hurdal Barnedag på klosteret.
Kontakt Janette Khoury eller Kristin Holm

3. sept. sønd. kl. 11:00 Etterfest for GM Hensovnlse попразнецтво Успения

9. sept. lørd. kl. 10:00 Liturgi i Sandnes kl. 10 (Daleveien 3)

10. sept. sønd. kl. 11:00 Liturgi

EN ORTODOKS KRISTEN kan ta del i nattverden kun i en ortodoks kirke, og bør faste på onsdag og fredag, be sine bønner morgen og kveld fra bønneboken, tenne oljelampe eller vokslys og røkelse (på søndager og helligdager) foran ikonene, lese dagens tekst fra Bibelen og ta del i kirkens gudstjenester så ofte som mulig.

Воскресенье — это день Господень, приходите в церковь!

SØNDAG ER HERRENS DAG, GÅ I KIRKEN!

BØKER OG HEFTER TIL SALGS I KIRKEN:

- *Tito Colliander: Gresk-ortodoks tro og livssyn; 54 sider, kr.50,-
- *Erkebiskop Paavali: Vår tro; 88 sider, kr.150,-
- *Hl. Serafim av Sarov; 108 sider, kr.150,-
- *Epifanij den vise: Hl.Sergej från Radonesh 48 sider, illustrert. kr.50,-
- *Stavropoulos: Detakere i guddommelig natur / Ortodoks lære om frelsen; 88 sider, kr.130,-
- *Ortodokse Røster i Nord I – en antologi ved f.Johannes red.); 155 sider, ill. kr.220,-
- *Den ortodokse kirkes guddommelige liturgier Faste og variable tekster til de tre liturgier; 208 s., innb. ill.; kr.298,-
- *Roma og Konstantinopel. En økumenisk konfrontasjon; 40 sider, kr.50,-
- *Ortodokse Røster i Nord II – en antologi ved f.Johannes red.); 111 sider, ill. kr.150,-
- *En munk fra Østkirken: Om Liturgien. kr.50,-
- *Filokalia v/ f.Johannes; 189 sider, kr.200,-
- *Tjetverikov: Optina-klosteret. kr.170,-
- *Ortodoks bønnebok f.Johannes (overs. ect.); 192 sider, kr.248,-
- *Hl. Trifon av Petsjenga; 104 sider, ill. kr.150,-
- *Gudstjenester, sakramenter og skikker i Den ortodokse kirke, 32 sider, kr. 40,-

DE MYRRABÆRENDE KVINNERS FORENING

ble stiftet 18. april 2010, og er en forening i Hellige Nikolai menighet med sju faste medlemmer og noen støttemedlemmer. Målet med foreningen er blant annet å yte et lite bidrag til trengende – både dem vi kjøper varene av – og de som mottar midler i etterkant.

Forberedelsene til kommende års aktiviteter starter i første halvdel av januar. Vi kommer sammen til et dugnad hvor vi setter opp årets program. Om nødvendig møtes vi om høsten, og i tillegg kommunikasjon via e-post og mobil. 3.søndag etter påske er det *De myrrabærende kvinners søndag* – da er kirkeforeningen ansvarlig for kirkekaffen.

I påsken har vi eggmalning i kirken for menighetens barn. Vi arrangerer tur til skitaen i Hurdal om høsten hvor voksne og barn deltar. Her legger vi vekt på aktiviteter for barn.

I år, lørdag 2 september, inviterer vi alle barn og foreldre til barne Liturgi kl 10:00 i klosteret i Hurdal. Deretter blir det et program i klosteret og tur i området rundt.

Arbeidsstue har vi i kirken. De doble julekortene vi selger har vi laget selv, i tillegg til laminerte bilder og kort. Et støttemedlem i Norge har gitt oss flere par tovete tøfler i presang – populære salgsvarer! Vi er så heldige å ha et par kunstnere i foreningen. For en tid tilbake fikk vi i gave et stort maleri til utlodning. Utallige pyntegenstander i glass med forskjellige motiv og farger har vi også fått i årenes løp. Flere pengegaver har foreningen fått, bl.a. et par betydelige summer.

Vi kjøper håndarbeid fra serbiske og makedonske kvinner; heklede, broderte og strikkete produkter. Vår søsterforening, Myrrabærerne i Ga-

lilea og Jerusalem, lager varer som vi kjøper. Vi har også fått et stort, flott, sjal i presang fra søsterforeningen.

Alt vi selger av broderte puter, myntpunger, brille-etui'er, bokmerker, nåleputer / nøkkelringer og smykker er innkjøpt i Palestina spesielt fra Jerusalem og Bethlehem. Vi kjøper årlig en julekrybbe derfra. De siste årene har vi solgt lodd på krybben. Ønsker noen å bestille en julekrybbe fra Palestina, kan dette ordnes.

Salg av varene våre skjer i kirken, basar i november-desember. Det er ikke praktisk mulig å bruke store varesentre i bydelene for å nå ut til et større publikum. Vi har en gang klart å få til en avtale med et senter – men det er flere år siden.

Hvordan de innsamlede midler fra foregående år brukes, avgjøres av foreningen på første møte i januar. På årsmøtet i kirken, siste søndag i februar, separat fra de fastsatte års-møtepostene, informerer vi avslutningsvis om aktivitetene vi har hatt foregående år og inntektene våre. Vi lager nå dette sammendraget og publiserer det i Hellige Nikolai Menighetsblad for at så mange som mulig av kirkens medlemmer skal få vite at det fins en kirkeforening/kvinneforening i menigheten.

HVEM FÅR/HAR FÅTT MIDLER FRA FORENINGEN VÅR?

Vi gir årlige beløp til Hl. Nikolai-fondet. Vi har støttet en søndagsskole i Galilea. Midler er sendt til Nora Kort v/The Arab Orthodox Society i Jerusalem. «Enkens skjerv»: USD 1.000 til Homs, Syria, om lag

forts. neste side ►

TITO COLLIANDER: DEN ORTODOKSE KIRKE GJENNOM TIDENE

Tredje Epoke: Fra Det Store Skisma til Vår Tid.

* * *

20: DEN ORTODOKSE KIRKE I VÅR TID

Av verdens fem milliarder mennesker er 1,85 milliarder kristne. Av dem er drøyt en milliard romersk-katolikker, 210 millioner protestanter og mellom 200 og 300 millioner er ortodokse – et usikkert tall da mange land ikke fører virkelig statistikk.

Den ortodokse kirke er en kollektiv enhet. Den består av mange forskjellige enheter innen de likeverde og selvstyrende (autokefale) krikene. Disse sammenfaller oftest med språk og nasjon.

Et unntak fra denne regelen er *Konstantinopels økumeniske patriarkat*, som er en liten rest og arvtaker etter den bysantinske kirken. Hit hører nå, foruten de omkring 250.000 medlemmene i Tyrkia, på Tolvøyene, Finlands autonome erkebispedømme, diasporakirkene i Vest-Europa (for eksempel Paris-eksarkatet), erkebispedømmer i Nord- og Syd-Amerika og Australia, foruten en rekke andre bispedømmer som f.eks den estiske emigrantkirken. I selve Konstantinopel (Istanbul) er det omtrent 35 menigheter og nær 60 kirker som feirer gudstjeneste på gresk. (Nord-Hellas, Kreta og munkerepublikken Athos hører også under Konstantinopel).

Alexandrias patriarkat, som ble grunnlagt av evangelisten Markus, har nylig utvidet sitt område og ut-

nevnt metropolitter for Øst-, Nord- og Vest-Afrika. Den unge kirken i Uganda (ca 30. medlemmer) hører også inn under dette patriarkatet. Heller ikke her er språkene og nasjonene enhetlige. *Antiokias patriarkat* har medlemmer spredt vidt omkring, foruten i Syria, Libanon, Iran og Irak, og i emigrasjonen i Amerika og Australia. Og *Jerusalems Patriarkat* som bevarer arven fra kirkens begynnelse på pinsedagen og som vokter over alle de hellige stedene i Det hellige land.

Moskvas Patriarkat (inklusive Ukraina og Hviterussland) er det største. Antall kloster, menigheter og bispedømmer, liksom teologiske seminarer og akademier vokser stadig takket være den nåværende frie politikken som gir kirken vekstmuligheter.

Serbias, Romanias og Bulgarias patriarkater lever også som folkekirker i sine nå frie hjemland.

Kirken på *Kypros* er også et urgammelt erkestift med omkring 500 menigheter og 16 klostre. Mens *Hellas* er et erkestift med 76 metropolitter og over 200 klostre (de fleste av dem er små). Videre kan vi nevnte *Georgias patriarkat* med sine fem millioner medlemmer (den nest eldste av kirkene den ble statens offisielle kirke på 300-tallet). Videre er det *Polens, Tsjekkias og Slovakias* kirker, samt *Albanias* autokefale kirke med ca 25% av befolkningen.

DEN KRISTNE ENHETSBEVEGEL-

SEN Helt siden 1800-tallet har det, særlig blant de splittede protestantene, vært en streben etter kirkelig enhet. Den økumeniske bevegelsen i moderne forstand begynte med at det ble stiftet et Verdensforbund for mellomfolkelig enhet gjennom kirkesamfunnene (stiftet i 1914). Formålet var å fremme fred og forsoning.

I tilknytning til Verdensforbundet oppstod den første virksomhetsformen: «Life and Work», senere kom «Faith and Order» (Tro og kirkeordning). Disse skulle undersøke hvilke muligheter som fantes for å samle hele kristne på en felles praktisk og teoretisk grunnvoll. En viktig impuls for dette kom fra den økumeniske verdenskongressen i Stockholm 1925 med ca 600 delegater fra alle kristne sammenhenger utenom den romerske kirken. I 1948 ble Kirkenes verdensråd opprettet som formål å behandle økumeniske spørsmål, men ikke på noe vis å være et styre. Sentrum er i Geneve (Schweitz). Viktige møter ble avholdt i Evanston 1954 og i New Delhi i 1961.

Mens den romerske kirken har holdt seg utenfor, har den ortodokse kirke fra begynnelsen av fulgt med i den økumeniske bevegelsen. For sin egen del godkjenner den ikke begrepet «en delt kirke». Den ortodokse kirke bekjenner seg alltid og uendret for å være – både som helhet og i de enkelte lokalkirkene «en, hellig, katolsk og apostolisk kirke», slik trosbekjennelsens ord sier. ■

► forts. fra s. 3: «Myrrabærende kvin...» 80 enker fikk litt hjelp. Kr. 6.000,- er gitt til fresker i kirken vår. Euro 500 er overført til en Ortodoks orga-

nisasjon som hjelper foreldreløse barn i Betanien i Jerusalem. Et årlig beløp på kr. 3.000,- går til skolepen-ger til en afrikansk pike.

Vi takker på det varmeste alle dere som har vært med å bidra til at vi har kunnet hjelpe våre medmenn-ker litt på noen områder. ✠

DÅPENS MYSTERION (Del:2)

av protopresbyter Alexander Schmemmann

* * *

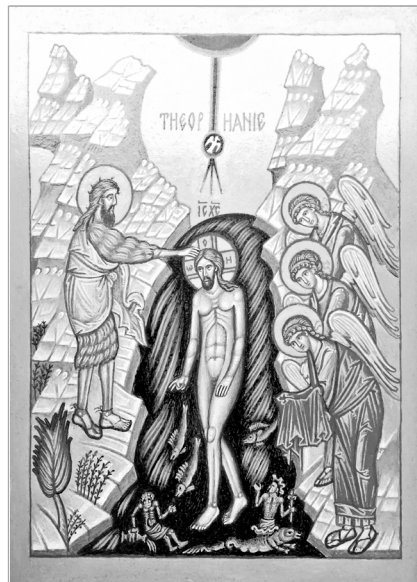
► forts. fra Menighets Bladet 2017 No.1:

3. RITUALET FOR OPPTAKELSE AV KATEKUMENER. Som nevnt tidligere, ble katekumenatet og de bønner som var forbundet med det, ledsaget av forskjellige ritualer i løpet av hele Den store fasten. Ett av disse ritualene har blitt bevart like til våre dager i kveldsgudstjenesten før «de forutviede gavers liturgi». Det er når presten velsigner de troende med et tent lys og sier: «Kristi lys opplyser alle», hvilket står for den opplysning katekumenene får gjennom utlegningen av meningen i den inspirerte Hellige Skrift, som leses ved dette moment i gudstjenesten (samme betydning har det når biskopen velsigner folket med tente lys før skriftlesningen under liturgien). Alle de andre ritualene er nå samlet i en seremoni: «opptakelsen til katekumenatet», som forrettes umiddelbart før dåpen. Når vi så begir oss ut på å forklare dette, kommer vi direkte til vårt nåværende dåpsrituale.

a: *Presten ifører seg epittrakilet (tilsv. «stola» i vestlig trad.)* – «løser beltet på ham (dåpskandidaten), tar av ham ytterklærne og stiller ham med ansiktet mot øst, kun ikledt linskjorten – uten belte, med blottet hode og bare føtter». Denne avkledningen var fra gammel tid av et uttrykk for menneskets forkastelse av sitt tidligere, syndige liv, og betydde anger og omvendelse til Kristus.

b: «*Han ånder tre ganger på hans ansikt*». Denne «ånding» har i Kirken alltid vært et «exorsisme»-ritual, dvs. utdrivelse av onde ånder. Men det er også meddelelse av nytt

liv, slik det fortelles i Bibelen: «Gud blåste livets ånde i Adams nese» (I Mos 2,7). Åndedrettet er livets grunnfunksjon og det er derfor kirken knytter det til helbredelsen av det liv som har vært fordervet av synden, og til meddelelsen av Ånden. Herren åndet selv på apostlene og sa: «Ta imot Den Hellige Ånd», (Joh 20,22). Her fordrives den onde ånd med Helligåndens kraft.

c: «*Og han tegner korset på hans panne og bryst*» dvs. han velsigner ham med korsets tegn på pannen og brystet. Tidligere var dette den første handlingen som fant sted med katekumenen. Når et menneske omvendte seg til kristendommen, ble han ført frem til biskopen, som tegnet ham med korsets tegn på pannen. Det betydde at fra da av var mennesket «adskilt» fra verden og merket med Kristi tegn.

d: «*Og (han) legger hånden på hans hode*» – dette er tegn på at mennesket er godtatt av Kristus,

håndspåleggelsen er Kristi «lette byrde». «Eller vet dere ikke at deres legeme er et tempel for Den Hellige Ånd... og at dere ikke lenger hører dere selv til? for dere er dyrt kjøpt» (I.Kor 6,19-20). Nå leser presten en bønn: «I Ditt navn legger jeg hånden på Din tjener som har blitt verdiget til å komme til Ditt hellige Navn og finne frelse under Din beskyttelse. Ta bort fra ham det gamle bedrag (= det tidligere forderv) og fyll ham med troen på Deg, med håp og kjærlighet, slik at han erkjenner at Du er den eneste sanne Gud sammen med Din enbårne Sønn, vår Herre Jesus Kristus, og bevare det som er Deg til behag, slik at han ved å leve slik, kan leve som et sant menneske (dvs. få et sant liv). – Skriv ham opp i Din livets bok, regn ham med til Din arvehjord, for at Ditt og Din Sønns og Din Hellige Ånds navn kan bli forherliget i ham...»

e: **UTDRIVELSENE.** Etter denne bønnen henvender presten seg til djevelen. For noen virker denne delen underlig, som en rest av gammel overtro som ikke hører hjemme i moderne menneskers tro. Og man kan rett som det er se folk smile ironisk og tale om prestens anvisninger om å «spytt og blåse av djevelen», som presten sier til katekumenen (eller fadderen). Her må en særlig minne om at Kirken alltid har tross og fremdeles tror at djevelen eksisterer, dvs. den lærer ikke bare at **det** onde eksisterer, men at også **den** onde finnes, dvs. en personlig bærer av og kilde for det onde, en person som har reist
forts. neste side ►

► *forts. fra s. 5: «Dåpens Mysterion»*

seg mot Gud og som har trengt inn i verden med synden og døden og har blitt «denne verdens fyrste». Det onde er ikke bare det godes fravær, som det ofte sies. Riktignok har ikke det onde noe vesen eller natur, men ikke desto mindre er det en grusom og irrasjonell kraft, og slik er det fordi det blir opprett holdt av en levende personlighet som har valgt det onde, som har reist seg mot Gud, og streber etter også å rive mennesket bort fra Ham. På den måten blir kjærlighetens fravær i verden til en ond og destruktiv kraft, når det er en ikke-elskende og hatende person som har reist seg mot kjærligheten. Og på grunn av dette går det en skillelinje mellom kristendommen og «rasjonalismen» eller «positivismen» i forståelsen av det gode og det onde. De to sistnevnte avviser det onde som makt, for dem er det nok å vite hva som er godt og rett for at det onde og urettferdige skal forsvinne. Kristendommen derimot, blottlegger det ondes mysterium som **den onde** som har villedet verden, som har befestet seg i den og som menneskene ikke kan løsrive seg fra ved egne krefter, selv om de vet hva som er ondt og godt. Kristendommen er åpenbaringen av hvordan Gud frelser verden, kampen mot djevelen, og høydepunktet og det avgjørende moment i denne kampen er Jesu Kristi menneskevordelse, død og oppstandelse. «Nå skal denne verdens fyrste kastes ut» (Joh 12,31). Kristus beseiret djevelen og «tilintetgjorde hans makt». Og veien til denne seier har mennesket fått seg vist – nemlig foreningen med Kristus i Kirken, som Han er «med» like til verdens ende. «Og Han gav

dem (disiplene) makt over urene ånder, til å drive dem ut, og til å helbrede all sykdom og all skrøpelighet» (Matt 10,1).

Det er årsaken til at Kirken begynner dåpsritualet med «i Kristi navn» å befri mennesket fra den falne verdens felles trelldom under djevelen. Men det betyr ikke at vi har for oss noen «magisk» virksomhet som en gang for alle befri mennesket fra det onde. Vi vet at enhver som omvender seg til Kristus, samtidig også trer inn i kampen med djevelen, en kamp som varer uten opphør, og at all den ondes makt vil bli vendt mot ham. Men for at mennesket skal kunne kjempe mot dette, må han helt i begynnelsen bli restituert til den rette tilstand, dvs. ved Kristi kraft bli befridd fra den «naturlige» forvrengthet, motta den frihet og kraft som han selv ikke kan til egne seg mens han fremdeles er en del av den falne verden. Men om Kristi kraft blir gitt ham i dåpen og myrnsalvingen, da er det befrielsen, og denne frigjørelse fra den «naturlige» trelldom under det onde skjer ved besvergelses og trussler som går forut for selve mysteriet.

Det er grunnen til at menneskets forberedelse til dåpen avsluttes med disse kraftfulle befalinger til djevelen: «far ut av denne nye Kristi stridsmann». Enda en Guds sønn river kirken ut av djevelens makt og rike – ondskapens, syndens og dødens rike – enda et menneske får muligheten og kraften til å stige inn i det nye livet. Også i disse «utdrivelsene» kommer kristendommens vesen klart til syne, selv om det ofte glemmes: Den er ikke noen «nytte» religion med «koselige» ritualer, men Guds kall til mennesket om å

tre inn i «Kristi hær», om å ta del i denne åndelige kamp og forbli på sin post som stridsmann helt til slutten.

Med tre utdrivelser, hver gang med større kraft og makt, befaler kirken djevelen å gå bort og «erkjenne tomheten i sin makt», «for Han kommer, og nøler ikke». Kristus er verdens Herre og Konge. For Ham «skal hvert kne bøye seg, deres som er i himmelen og på jorden og under jorden» (Fil 2,10), og har djevelen fremdeles makt og kraft, så vet han at hans dager er talte og at han i virkeligheten allerede er beseiret.

Når presten så har avsluttet utdrivelsene, ber han følgende bønn: «Hersker og Herre, Du som har skapt mennesket i Ditt bilde og til Din likhet, og har gitt det mulighet til evig liv, og som ikke vendte Deg bort da det falt (fra Deg), men la grunnen til hele verdens frelse ved Jesu Kristi menneskevordelse: Ta Du selv også imot dette Din skapning som har blitt befridd fra trelldomsåket under fienden, og før ham inn i Ditt himmelske rike. Åpne hans øyne slik at Ditt evangeliums lys kan skinne i dem, og la ham få en lysets engel som vokter over hans liv og kan redde ham fra alle fiendens bedrag, fra å møte det onde, fra demonen om dagen og det onde tankespinn». Og presten ånder på katekumenens munn, panne og bryst, og sier tre ganger: «Far ut av ham, enhver uren ånd som skjuler seg i og har tatt bolig i hans hjerte...» «...og gjør ham til et åndelig og forstandig får i Din Kristi hellige hjord, til et verdig medlem av Din kirke, til en sønn og arving til Ditt rike, slik at han ved å leve ifølge Dine bud bevarer innseglet uskadet og bevarer sin

kledebon ren og kan få del i de helles salighet i Ditt rike».

f: FORSAKELSEN AV SATAN. Presten ber katekumenen vende seg mot vest – mørkets land som ifølge gammel forestilling er djevelens land – og spør ham tre ganger: «forsaker du Satan og alle hans gjerninger og alle hans engler og all hans stolthet?» – Og tre ganger svarer katekumenen (eller hans fadder): «Jeg forsaker!» Om det først var kirken selv som – ved Kristi kraft og makt – «utdrev» djevelen, så kreves det nå av katekumenen at han frivillig forsaker ham, frivillig avstår fra å tjene ham. Alt det onde vi gjør er tjenester for det ondes fyrste. Og når den kristne vender seg bort fra ham, trekkes en klar grense mellom ham og det onde, en grense som uttrykkes ved beslutningen om å kjempe mot ham. Dette er det første dåpsløftet.

Atter spør presten tre ganger, og denne påholdenhet viser hvor viktig denne frivillige forsakelse er: «Har du forsaket Satan?»

Og katekumenen svarer tre ganger: «Jeg har forsaket!», og han understreker dette med å blåse av og spytte på djevelen. Folk bør ikke smile av dette ritualet, for det er like gammelt som og like «aktuelt» som kirken selv. Denne blåsing og spyttig er et tegn på vår avgjørende løsrivelse fra ham, og alle bør vite at djevelen ikke kommer til å glemme denne forsmedelsen. Fra dette øyeblikk treder vi inn i en livsviktig kamp uten hvile. Vi vil ikke finne noe som er «nøytralt», men alltid og i alle forhold vil vi enten være med Gud eller med djevelen. I evangeliet tales det om den «smale vei» og dens trengsler, sorger og farer: «men frykt heller ham som

kan ødelegge både sjel og legeme i helvete», sier Herren (Matt 10,28).

g: OMVENDELSEN TIL KRISTUS OG UNDERORDNINGEN UNDER HAM. Presten ber katekumenen vende seg mot øst, det er tegnet på hans omvendelse, dvs. indre forandring, avgjørelse og anger som er begynnelsen på den sanne Kristi etterfølgelse. Østen er lysets og solens land. De kristne har alltid vendt seg mot øst for å be. I østen står solen opp. Solen er det fysiske bilde på «rettferdighetens Sol», Kristus, som med sitt komme opplyste menneskene som «sitter i dødsskyggens land». «Østen er Hans navn», synger vi med profetens ord... Presten spør så tre ganger: «Vil du slutte deg til Kristus?» Og tre ganger lyder svaret: «Jeg slutter meg til Ham!» Og atter tre ganger: «Har du sluttet deg til Kristus?» «Jeg har sluttet meg til Ham!» Den frivillige forsakelse av djevelen etterfølges av den frivillige forening med Kristus.

h: BEKJENNELSEN AV TROEN. «Og tror du på Ham?» fortsetter presten. «Jeg tror på Ham som Konge og Gud!» Svarer katekumenen, og vitner ikke bare om troen på Gud, men også om Hans rike som har kommet med Kristus og som har blitt åpnet for menneskene. For «Guds Rike er nær». Etter dette fremsier katekumenen Trossymbolet, som han har fått innføring i under sin forberedelsestid. Trossymbolet inneholder hovedtrekkene i troen: Den allhellige Treenighet: Fader og Sønn og Hellig Ånd. Gud som skaper, Gud som frelser, Gud som opplyser. Trossymbolet regner også opp de viktigste momentene vedrørende vår Herre Jesus Kristus, ved Hvem vi har fått barne-kår hos Faderen og med Hvem vi er

forenet med Helligånden. (...steg ned fra himmelen,.. tok kjød... ble menneske... ble korsfestet... led... ble begravet... stod opp... før opp til himlene... osv.) momenter som hver for seg er viktige bestanddeler i vår tro, som forteller oss meningen med vårt liv, som er kilde til uendelig glede og grunnlaget for vår frelse. Tre ganger gjentar katekumenen Trossymbolet, og hver gang ber presten ham om å bekrefte sin beslutning om å slutte seg til Kristus.

«Så tilbe Ham!» sier presten. «Jeg tilber Faderen og Sønnen og Helligånden, den vesensene og udelelige Treenighet».

Katekumenatet er over. Beskyttet, «merket» av kirken, har katekumenen frivillig forsaket Satan, omvendt seg til Kristus, bekjent sin tro på Sannheten som voktes av kirken. Presten avslutter katekumenatsritualet med en høytidelig lovprisning av Gud, som vil at alle mennesker skal bli frelst og komme til sannhets erkjennelse. Og i den siste bønne, like før de går til døpefonten, ber han Gud om å kalle sin tjener til den hellige opplysning (= dåpen), og gjøre ham verdig til denne store nåde... i forening med Kristus... så han ikke lenger er et kjødets barn, men et barn av Guds rike.

DÅPEN

Etter at katekumen-ritualet er over, skruder presten seg i hvitt. Senere får også den ny-døpte hvite klær når han siger opp av døpefonten. Disse hvite klærne var i gammel tid kirkens måte å symbolisere det nye livet på, at den døpte nå var en ny skapning, gjenskapt av Kristus; og
forts. neste side ►

► *forts. fra s. 7: «Dåpens Mysterion»*

når kirken kledte den ny-døpte i hvitt, vitnet den samtidig om at han var kalt til å bevare denne kledning ubesudlet, dvs. å leve i overensstemmelse med den nåde han hadde fått i dåpen. «Og man tenner et lys som tegn på åndens opplysning, og at den døpte går over fra mørket til lyset og blir et lysets barn. Røkelsen er Åndens vellukt og hellighet», skriver Simon av Thessalonika.

I gammel tid var dåpen som nevnt en del av påske-gudstjenesten, og den foregikk følgelig meget høytidelig, men også vår nåværende liturgiske håndbok foreskriver at dåpen skal forrettes høytidelig, ettersom dåpen er «Guds mektige handling, gjenskapelsen av mennesket», uansett hvor den forrettes. Dåpen er en påske-hendelse i seg selv, av naturen, og derfor er den også en høytid for hele kirken.

VELSIGNELSEN AV VANNET

Dåpens mysterion begynner med vann-vielsen. Også i Det Gamle Testamente og i de førkristne religionene var vannet det naturlige symbol på moralsk renselse. Og nedsenkning i vann (selve det greske ordet for «dåp»: «baptisma», betyr nedsenkning i vann) var uttrykk for omvendelse og fornyelse. «Jeg døper dere med vann til omvendelse», sier hellige Johannes døperen (Matt 3, 11). På den andre side var vannet også symbol på livet, betingelse og grunnlag for alt liv. Også denne vannets gamle og «naturlige» symbolikk har kristendommen overtatt. Herren talte selv om å bli født av vann og ånd, og lot seg døpe av Johannes. Men som med alle menneskelige symboler, har også

dette sluttet å bare være bare et symbol for kirken, i kirken mottar mennesket selve **virkeligheten** i det som før bare ble billedlig fremstilt i symbolet. For det er bare Gud som kan fylle et symbol med virkelig innhold, og den symbolske nedsenkning i vann blir til dåp med «Ånd og ild» (Matt 3,11). Mennesket kan angre sine synder, og uttrykke denne sin anger og sin higen etter opplysning – men det er bare Gud som kan tilgi mennesket. Mennesket kan tørste etter det sanne liv, dvs. etter enhet med Gud, men det er bare Gud som kan gi dette. Og Gud **har** tilgitt oss våre synder og **gitt** oss det nye livet i sin Sønn, som ble Menneskesønnen, og forenet seg med vår natur, har tatt på seg våre synder og båret våre sykdommer. Han har gitt hver enkelt troende mulighet til å bli Guds barn og ha nytt og evig liv. Det som menneskene har fremstilt i kraftløse symboler og bilder, det vi har ventet på og bedt om, det har vi endelig fått i virkeligheten. Og da ble symbolet til et mysterion. Det betyr at selv om det fortsetter å være et bilde, så har Gud selv fylt det med virksom kraft. Det har blitt virkelig. Dette er Kristi egen kraft fylt av Helligånden som gjør mysteriet virksomt. Og hele kirkens liv er mystisk, og kan ikke være annet enn mystisk. Det er mystisk fordi Kristus selv alltid er der, Han som lovet å være med sin kirke «like til verdens ende». Kirken kan ikke være annet enn mystisk, fordi den alltid mottar og fremstiller det som Kristus har gjort for oss. Men dette har Han gjort **en** gang, det er engangshendelse som har funnet sted her på jorden i menneskets historie, «under Pontius Pilatus». Det kan ikke gjentas, om det hadde kunnet bli gjentatt, ville det betydd at denne hendelsen ikke var tilstrek-

kelig for verdens frelse. Men Kristus har dødd **en** gang for alle mennesker. Han har stått opp igjen og hersker nå som Konge, og «døden har ikke mere noen makt over Ham» (Rom 6,9). Og hvert enkelt menneske føres inn i denne hendelsen gjennom mysteriet og mottar denne kraften. Liturgien er således ikke noen **gjentakelse** av «den siste nattverd», men en **ihukommelse** av den, og denne ihukommelse gjør oss til deltakere i den ene, ugjentakelige nattverd og er dens evige fortsettelse i kirken. Slik også med dåpen, den er en ihukommelse av Herrens død og oppstandelse, men i denne ihukommelse forenes mennesket på mystisk vis med Kristus – «dør med Ham» og «oppstår med Ham», og mottar det evige liv. Med andre ord utvirker mysteriet verdens frelse i Kristi gjerning for verden; i mysteriet overvinnes tiden, det forgangne blir nærværende og forvandler mennesket reelt, bringer den kommende verdens, Guds Rikes nye lys inn i «denne verden».

Kirkens liv kan videre ikke være noe annet enn mystisk, fordi Kristi gudmenneskelighet, dvs. foreningen mellom Gud og menneske i Ham, er et mysterium. Og på samme måte som hele guddommen tok legemlig bolig i Kristus (Koll 2,9), kan ikke heller den guddommelige siden av kirken løsrives fra den menneskelige, ettersom den legemliggjøres i den. Skriftens ord er Guds ord, det eukaristiske brød er Kristi legeme, Myron-salven er Helligåndens gave. Hele vår tro er grunnlagt på det «som vi har hørt, det som vi har sett med våre øyne, det som vi har skuet og våre hender har tatt på» (I.Joh 1, 1). For «Ordet ble kjødt», og Guds Sønn er for evig Menneskesønnen.

Og til slutt: I mysteriet er selve materien gjenreist i den opprinnelige betydning den hadde før syndefallet. Den skiller ikke lenger mennesket fra Gud, men tjener som veien og midlet til forening, den hersker ikke lenger over mennesket, men tjener ham, blir til «mysteriets materie», for dertil er den skapt.

Se, det er årsaken til at dette mysteriet, foreningen mellom Gud og oss, syndenes forlatelse og mottakelsen av nytt liv i Kristus, skjer gjennom dåpen i vann. Det er ikke vannet i seg selv som har betydning, men det er ikke heller bare et «uvirkelig» symbol. Ettersom det er helliget, dvs. virkelig fylt med Hellig Ånd, får det Kristi kraft, og mennesket forenes virkelig med Kristus i dette vannet, og mennesket blir fullstendig – både sjel og legeme – fornyet til det evige liv.

Vannvielsen begynner med proklamasjonen: «Velsignet være Faderens og Sønnens og Helligåndens Rike...» (liksom innledningen til Liturgien) og det viser til at dåpen tidligere ble forrettet i umiddelbar forbindelse med Liturgien: fødselen til det nye liv ble naturlig fullbyrdet med mottakelsen av det nye livs føde, dvs. Kristi Legeme og Blod, som er den sanne føde og den sanne drikk (Joh 6, 55).

Deretter følger den store ektenien, hvor man har tilføyet bønner: om at dette vann må bli helliget ved Helligåndens kraft, virke og nedstigning; om at det må fylles med forløsningens nåde, Jordans velsignelse (for Herren helliget selv Jordans vann da Han steg ned i det); om at vi må opplyses med forstandens og fromhetens lys ved Helligåndens nedstig-

ning; om at dette vann må fordrive alle synlige og usynlige fienders angrep; om at den som skal døpes deri blir verdiget det evige Riket; for ham som nå kommer til den hellige opplysning, om at han må bli frelst, om at Gud må gjøre ham til en lysets sønn og arving til de evige goder; om at han må bli forenet med og få del i Kristi død og oppstandelse; om at han må få bevare dåpens kledebond og Åndens enhet uten plett eller lyte til Kristi forferdelige doms dag; om at dette vann må bli til et gjennfødelsens bad, til syndenes forlatelse og uforgjengelighetens kledning.

Deretter ber presten stille for seg selv: – om at Gud må tilgi ham all synd og hellige ham «med sin fullkommengjørende kraft» når han nå skal forrette dette «veldige, forferdelige og himmelske mysterion». Slik at han selv kan slippe å være et syndens barn, mens han forkynner «frihet for andre og forretter med fullkommen tro». Han ber også om at Gud må «forme Kristus i den som nå skal gjenfødles», dvs. virkelig gjøre ham til en kristus, grunnfeste ham på apostlenes og profetenes grunnvoll, «innpode ham som en sannhetens plante» (som man poder inne en gren på et tre) i den hellige, katolske og apostolske kirken...

Så begynner presten å be med høy røst, og her begynner vannvielsen. Den åpner med den høytidelige bekreftelsen: «Stor er Du, Herre, og herlig er Ditt verk, og intet ord er i stand til å besynge Dine undergjerninger!»

I denne forunderlige, ja, virkelig kosmiske bønn, forkynner kirken troen på Gud som verdens Skaper, Forsyn og Frelser. Og hele skapningen takker, forherliger og lovpriser

Gud gjennom kirken, for i denne skapningens høyeste salighet ligger også dens bestemmelse og sanne frihet. For den som tror, avspeiler hele verden Guds herlighet, Hans visdom og godhet, og hele skapningen higer mot sin ytterste kilde, og det er i forening med Ham den finner sin salighet og sin livsmening. «For Deg bever alle de himmelske makter, Deg besynger solen, Deg ærer månen, og stjernene samler seg rundt Deg, og for Deg bever agrunnen», forkynner presten. Alt tilhører Gud, alt har Han skapt, og alt higer mot Ham. Men i stedet for denne sanne frihet, friheten til Guds barn og venner, valgte mennesket seg en liten og begrenset «trelldoms» frihet, friheten til opprør og destruksjon, og verden falt. Men Gud oppgav den ikke. Gud Skaperen ble Gud Frelseren...

«Du som er Gud, ubeskrivelig og uten årsak og usigelig, kom til verden og tok en tjeners skikkelse, Du ble som et menneske, for Du holdt ikke ut å se menneskeheten lide under djevelen, og Du kom og frelste oss», sier presten videre.

Dette er kirkens evige, uendelig glade overbevisning, som den lever på og som den kommer til å forkynne for verden helt til tidenes ende:

OG DU KOM OG FRELSTE OSS!

«Vi bekjenner nåden, vi forkynner barmhjertigheten, vi skjuler ikke velgjerningene: Du har befridd vår natur, Du har helliget det jomfruelige skjød med Din fødsel, og hele skapningen besynger Deg for Din åpenbaring. For Du er vår Gud som kom til jord og levde med menneskene,

forts. neste side ►

► *forts. fra s. 9: «Dåpens Mysterion»*

Du helliget Jordans strømmer og sendte Helligånden fra himmelen.»

Han kom for å frelse verden og med sin åpenbaring har Han for alltid helliget den, og Hans kraft lever i verden. Han gav verden kirken, og i den fortsetter Han selv å hellige alt og fylle alt med seg selv: «Kom også nå selv, menneskekjære Konge, og hellige dette vann med Din Hellige Ånd!»

«Og gi det løskjøpelsens gave (dvs. la oss motta løskjøpelsen gjennom det), Jordans velsignelse, gjør det til en udødelighetens kilde, en helligelsens gave, syndenes tilgivelse, helbredelse av sykdommer, nederlag for demonene, fyll det med englenes styrke og la alt som står Din skapning imot fare herfra, for jeg har påkalt Ditt navn, Herre, som er herlig og vidunderlig og forferdelig for Dine motstandere...»

Og tre ganger gjør presten korsets tegn i vannet ved å dyppe hånden i det og ånde på det, og han fortsetter: «Må alle Dine motstandere bli tilintetgjort ved Ditt korsens tegn». Slik som «besvergelsen» i begynnelsen ble lest over katekumenen selv, leses den nå også over vannet; Hele Guds skaperverk – verden – som har ett og samme liv, falt sammen med mennesket. Mennesket var kalt til å være verdens herre, men drog verden med seg i sitt syndefall. Derfor «lenges og stunder (skapningen) etter Guds barns åpenbarelse; skapningen ble jo lagt under forgjengelsen – ikke godvillig, men etter hans vilje som la den derunder – i håp om at også skapningen skal bli frigjort fra forgjengelighetens trell-dom til Guds barns herlige frihet. For vi vet at hele skapningen tilsammen

sukker og er tilsammen i smerte inn-til nå» (Rom 8, 19-20). Menneskets frelse betyr også hele verdens gjenreisning i og gjennom mennesket. Verden er menneskets hjem, og da Kristus steg ned i Jordan, dvs. i materien, forberedte Han den nye, rensede og frigjorte verden, gjenreist av Gud, til at det frelste mennesket skulle ta bolig i den, finne sin føde i den, og gi den av sitt nye liv.

Og selv når presten har befridd vannet fra de demoniske krefter, fortsetter han stadig å be: om at Gud må gjøre det til et «frikjøpelsens vann, helligelsens vann til renselse av legeme og ånd, til befrielse fra lenker, til det nye livet bad, åndelig fornyelse, til mottakelse av sønnkåret, en uforgjengelighetens kledning, livets kilde. For Du har sagt: Tvert dere rene, legg bort sjelens ondskap, Du har gitt oss den nye fødsel i vannet, og la den som døpes bli forvandlet (til en ny skapning), så han kan legge av det gamle mennesket og ikle seg det nye, fornyet etter Ditt bilde, Du som har skapt ham, slik at han ved å få del i likheten med Din død i dåpen også får del i likheten med Din oppstandelse, og blir en vokter av Helligåndens gave, får pant på nåden og verdiges å motta det høye kall og regnes med til de førstefødte som er oppskrevet i himmelen.»

VANNET SALVES MED OLJE

Etter vannvielsen velsignes olje, og med den «salves» vannet og den som skal døpes.

Olje er bilde på helbredelse av sår, miskunn og fred og glede. Duen som ble sendt ut fra Noas ark, bragte med seg tilbake en oljekvist som tegn på at Guds vrede var stilnet og

at Gud og menneske nå var forsonet. Kristus bruker også oljen som bilde i sine lignelser (f.eks. Luk 10, 34): den barmhjertige samaritaner salver sårene til den ulykkelige mannen som var falt blant røvere. På den måten er det å helle velsignet olje på dåpsvannet et tegn på at mennesket forsones med Gud i dåpen, får del i Kristi forsoningsverk, får helbredelse for sine sår, og får kraft til å kjempe mot det onde.

«Fred være med dere alle,» – sier presten. Med dette uttrykkes kirkenes vesen: det er den menneskeætt som er forsonet med Gud, «som fordum ikke hadde funnet miskunn, men som nå har fått miskunn» (I. Peter 2,10). Kirken har Kristi fred, som Han selv har sagt: «Fred overlater jeg dere, min fred gir jeg dere» (Joh 14, 27). Deretter ånder presten på oljen og befrir den fra de demoniske kreftene, på samme måte som han gjorde med vannet og den som skal døpes, og han helliger den med korsets tegn, og ber om at denne olje må bli et «rettferdighetens våpen». Mens han synger «halleluja» tre ganger, heller han olje på vannet i form av et kors.

Med denne «salving» av vannet er alle forberedelsene til dåpen gjort. «Graven og moren» er beredt, som Kyrill av Jerusalem uttrykker det: graven, fordi når mennesket senkes ned i døpefonten, blir det forenet med likheten med Kristi død; moren, fordi at mennesket gjennom denne dåpens død fødes på nytt. Og denne forberedelse avsluttes med prestens høytidelige utrop – lovprisningen av Gud «som opplyser og helliger ethvert menneske som kommer til verden». ■

forts. i neste nr. av Menighets Bladet

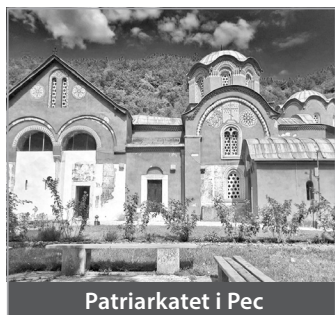
KOSOVO

– en pilegrimsreise til Serbias hellige vugge!

* * *

Vi – f. Serafim og undertegnede foretok en ukes reise til Kosovo sammen med Belka Korshavn i begynnelsen av mai. Med oss var også f. Georgi fra Krusevac (som mange husker var på besøk hos oss tidligere). Vi tok fly til Beograd, og reiste derfra i taxi til Kosovo. Først begav vi oss til Pec i syd-vest. Her ligger det gamle patriarkatet (fra 1300-tallet til 1700-tallet). Det var ikke første gang vi var der. Patriarkatet er godt, men diskret, bevoktet. Her finner vi det gamle kirkekomplekset bestående av tre kirker i bysantinsk stil og flere kapeller, med nydelige (men dessverre mye ødelagte) fresker. Inne i kirkene finner vi også sarkofager med flere av de serbiske patriarkene og erkebiskopene. Patriarkatet er omfattet av en ringmur og her finner vi også et nonnekloster med 17 nonner – hvor vi overnattet. Samme uke som vi var der, ventet de både Patriarken og alle de serbiske biskopene, som skulle ha møte på det historisk viktige stedet.

Vi reiste videre til det nærliggende Decani, hvor Visoki Decani-klosteret ligger. Det er sannsynligvis det mest betydningsfulle av de serbiske klostrene, både mht historie, kunst, arkitektur og monastisk virksomhet. Her bor 20 munkar (bl.a. en som snakket bra norsk fordi han hadde arbeidet i den norske ambassaden i flere år). Klosteranegget består av en rekke store bygninger som ligger i ring, og i midten ligger kirken. Den er bygget i en

Patriarkatet i Pec

Kirken i Dečani

av de serbiske stilartene som forener gotiske elementer med bysantinsk arkitektur. Bygningen er laget i hugget og polert marmor og er i utrolig god stand. Så godt som

forts. neste side ►

Inngangsporten i Dečani kloster

Inngangen til kirken i Dečani

Alteret i kirken i Dečani

► forts. fra s. 11: «Kosovo en pilegrimsreise...»

alt er originalt og uskadet fra 1300-tallet. Inne er den helt dekket av fresker av høyeste kvalitet. Og sarkofagen med kroppen etter den hellige kong Stefan befinner seg der. I klosteret synger de i en serbisk variant av bysantinsk

En del av ikonostasen fra kirken i Dečani

sang. I motsetning til Pec var bevoktningen her svært synlig og dominerende. KOFOR-styrker vokter klosteret og kontrollerer alle besøkende. De skifter stadig besetning, og da vi var der, var det en italiensk tropp som var utplassert. Klosteret her er under stadig trussel fra albanske fiender som ønsker å fordrive beboerne og ødelegge anlegget. Det har vært gjort store skader her, men bl.a. Norge har bidradd med store summer for å reparere og gjenreise bygninger, så anlegget er i tipp-topp stand.

Videre reiste vi til Gračanica, som er en by med en kirke som også regnes som det ypperste av bysantinsk arkitektur i Serbia. Den er et smykke av utrolig format. Også den er innvendig dekket med fresker. Her er det også et nonnekloster. Selve kirken ligger innenfor en kraftig ringmur og befinner seg midt i byen. Men her er det en viss serbisk befolkning som ikke har latt seg jage bort. Under vårt be-

Kirken i Gračanica

søk traff vi biskop Lukian som styrer de serbiske menighetene i nabolandet. En svært hyggelig mann som også kjente og husket Jakov og Milica Terzić! – litt komisk var det at vi faktisk traff den samme biskopen fire ganger på vår ferd! (Han var på vei til Pec for det nevnte kirkemøtet).

Fra Gračanica reiste vi østover mot Prizren. Denne byen er i dag rent albansk etter at de serbiske innbyggerne ble fordrevet under pogromene i 2004. Byen har en kjempefin bysantinsk kirke, «Bogorodica Levisa» som tyrkerne for mange hundre år siden omgjorde til moske – nettopp fordi den er så fin, – men på begynnelsen av forrige århundre ble den museum og restaurert. Minaret ble revet, og kalklaget som bygningen var dekket med ble fjernet, slik at den igjen fremstod i sitt opprinnelige utseende som en femkuplet bysantinsk kirke. Innvendig hadde den også fresker av ypperste kvalitet. Alt ble restaurert og konserverv. Deretter ble den tatt i bruk som kirke igjen. Men under pogromene i 2004 ble den stukket i brann (sammen med over 200 andre kirker på Kosovo!) slik at de nydelige freskene ble ødelagt. I dag har Unesco og EU et felles restaureringsprosjekt der. Byen hadde en stor minoritet serbere i 2004, men deres huser ble stukket i brann og de selv ble fordrevet. Hele bydelen hvor de bodde så ut som en nedbrent slagmark. Deriblandt også det Teologiske Seminaret. En fotomontasje viste tydelig hva som hadde foregått i ly av NATO's

Det Teologiske Seminaret i Prizren

herjinger i Serbia. Som et utslag av dårlig samvittighet har så Norge bidratt med store summer for å gjenreise bl.a. Det Teologiske Seminaret. Vi besøkte det, ble tatt veldig godt imot, møtte seminaristene (54 studenter) i kirken deres hvor de sang en moleben for oss. Deretter et hyggelig møte med representanter for ledelsen. Det viser seg at de har flere studenter og kandidater for prestevigsel, enn det de faktisk har behov for!

Cerna Reka (f.Georgi og Belka)

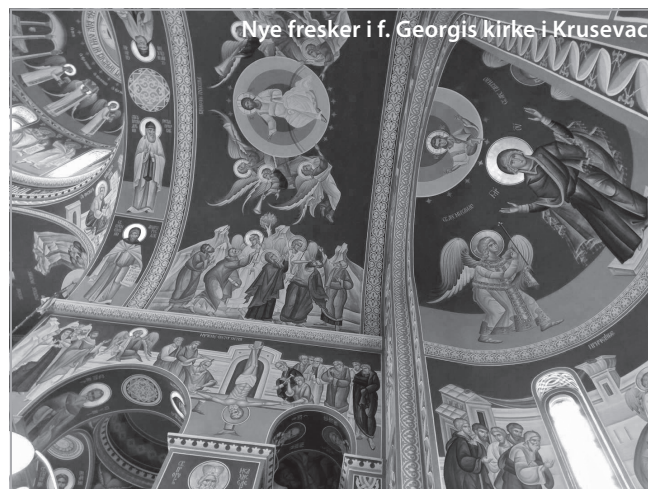
Dette var i hovedsak vår Kosovo-reise. Vi besøkte steder av ypperste klasse, ja, av like stor betydning for Serbia som Nidarosdomen har for Norge. Vi fikk innblikk i de problemer og de muligheter som den lille gjenværende serbiske befolkningen har, der de klorer seg fast og tar vare på helligdommer og historiske minnesmerker og kulturelle verdier på vegne av – ikke bare Serbia, men alle ortodokse kriste, ja av betydning for hele Europa, og det er jo også klassifisert som Verdens-arv.

På veien tilbake mot Beograd skulle vi innom et lite kloster som heter Cerna Reka (Svartelven), som ligger like ved

Cerna Reka (f.Johannes)

grensene, men på Serbiasiden, og for enklest å komme dit, reiste vi gjennom en flik av Montenegro! Klosteret som er bebodd av to munkere, ligger i en skråning ned mot en elv («Svartelven») og er delvis bygget inn i fjellsiden. Et merkelig og interessant anlegg opprinnelig bygget av hl. Ioannikie som senere flyttet til Devic. Her er trange ganger og trapper, fuktig fjell og skumle balkonger i slitt og mosetrodd tre. I den lille kirken var det også både fresker og relikvier. Utenfor det gamle klosteranlegget var det bygget nye bygninger, hvor munkene bor og arbeider nå for tiden.

Nye fresker i f. Georgis kirke i Krusevac

I Krusevac besøkte vi familien til f. Georgi som bodde i et stort hus med fire leiligheter. Flere generasjoner av samme familie. Og alle stilte opp da vi kom! Vi var innbudt til en enkel lunsj, som viste seg å ligne mer på en konfirmasjonsmiddag! Og gaver! Vi nøkterne nordmenn ble jo helt overveldet og målløse! – Her fikk vi også besøke tsar Lazars kirke (Lazarica), et smykke-skrin fra 1300-tallet som var fint restaurert, men innvendig var alt av opprinnelig utsmykning ødelagt av ammoniakkdampen etter tyrkernes bruk av bygningen

forts. neste side ►

► forts. fra s.13: «Kosovo en pilegrimsreise...»

som hestestall! I menighetshuset ved siden traff vi menighetens stab og ble traktet etter alle kunstens regler.

Siste dagen var vi på gravene til Belkas slektninger, i landsbyen hvor hun vokste opp. Fikk et godt måltid hos hennes slektninger og hyggelig samvær med dem. På tilbakeveien stanset vi i Obrenovac og besøkte kirken og menigheten der. F. Darko og hans sønn, som også er prest samt en annen ansatt på menighetkontoret, møtte oss for en lengre samtale (med kaffe, slivovic og lokumi) etter

bryllupp i den vakre Helligåndskirken. Etter møtet med dem reiste vi ut av kirkeområdet til full klokkeringing! For noen mennesker, for en hjertelighet og gjestfrihet!

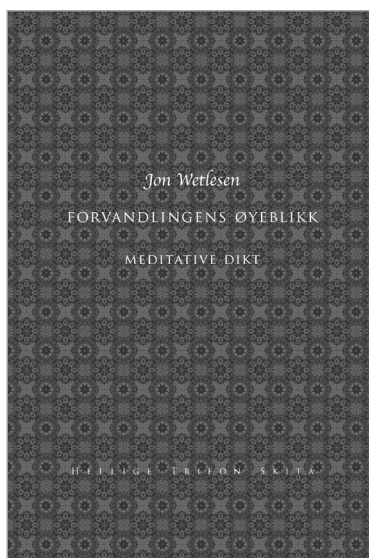
Ja, dette er bare noen inntrykk nedskrevet i hast (for å rekke menighetsbladet). Mye mer og bedre, kunne vært sagt om dette, men ... Slå opp på internett og se på bilder, se på filmer på YouTube og få egne inntrykk. Og – reis selv! Det er både enkelt og billig. ■

f. Johannes

FRA MENIGHETENS LIV

Fra gudstjeneste i kirkeforeningen i Bergen

JON WETLESEN
FORVANDLINGENS
ØYEBLIKK
MEDITATIVE DIKT

84 sider

Kr.80,-

pluss porto Kr.36,-

bestilles via e-mail:

fader.johannes

@ortodoks.org

eller sms til mob.:

472 71 396

VÅRE TANKER
FORMER VÅRE LIV
LIV OG LÆRE TIL
STARETS TADEIJ
AV VITOVNICA

210 sider Ill.

Kr.200,-

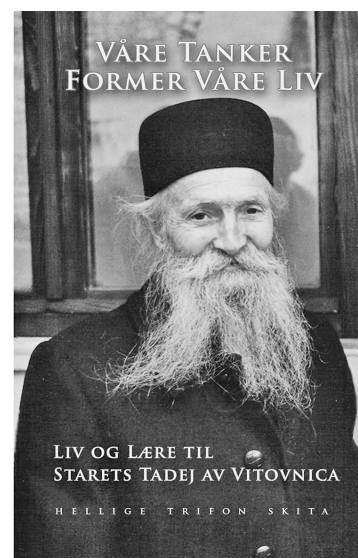
pluss porto Kr.36,-

bestilles fra

Hl.Trifon Kloster

betal til konto nr.:

2050 09 11884

FRA MENIGHETENS LIV

Dåp:	Dåp:	Konversjon ved hl. Myron:
<i>Felix Popa Eknes, sønn av Josef Eknes og Liuba Popa, Bergen 18. mars</i>	<i>Ella Marie Tekeste Kogstad datter av Lars Christian Kogstad og Rahwa Tekeste Ghebrehiwet, Oslo 30. apr.</i>	<i>Åse Hessø, Oslo 15. apr.</i>
<i>Isak Matias Harestad, sønn av Tjerand Harestad og Alla Dima, Sandnes 25.mars</i>	Katekumenat:	Vigsel:
<i>Max Michelsen Ghebremeskel, sønn av Misginna Gherense Ghebremeskel og Ida Tufte Michelsen, Oslo 30. apr.</i>	<i>Ellen Marie Husa, 2. febr</i>	<i>Andreas Coldevin og Marija Coldevin, Hurdal 25. febr.</i>
	<i>Carl Lindman, Hurdal 29. apr.</i>	
	<i>Astrid Lindman, Hurdal 29. apr.</i>	

GAVER INNKOMMET TIL KIRKEN

Givere til Hl. Nikolai menighet får skattefradrag for gaver til menighetens konto.
Ønsker du skattefradrag på dine gaver må navn, adresse og personnummer oppgis.
Man får skattefradrag på gaver fra 500 kr til 30 000 kr i løpet av et året.

GAVER INNKOMMET PÅ MENIGHETENS KONTO 2050 03 19357

Vi fortsetter innsamlingen til kirkebygget i Oslo slik vi tidligere har informert om (jfr. menighets blad nr.2 2014, s.13) ifølge vedtak på Medlemsmøtet, og vi ber om forsterket innsats og generøsitet for å fullføre kirkebyggsprosjektet vårt. Mange har fast utbetaling fra konto, og flere nye gavegivere oppfordres til å komme på "banen" slik at vi kan realisere vår plan. Mange takk til alle dere som har sendt gaver på menighetens konto!

Gaver til kirkebygg:

L. Torlakova 1000 Ø Lid 1500 A Z Morch 1500 T Struksnes 1500 E Struksnes 1500 K Jikiun 1500
K Markovska 200 Th Stange 400 S Jerotic 1000 L Lepp 1500 I-J K Enger 1500 H O Wingerei 500
I Rybak 3000 L Polykarpova 1500 R Worley 7500 J Chaffin 1400 T Tollefsen 1900 Th Såheim 3000
L Hovstø 300 K Holmsen 300 L Larsen 500 J Wetlesen 600 S Olsen 1600 M Kvalheim 750 S Jankovska 400
Z Stojanovic 1000 P Svele 5500 O Svele 1700 A L Kavlie 700 M Selassie 2000 I-J Nilssen 1000
Z Ranisavljevic 1000 Å Hessø 3000 I Nordbø 70 O Jarva 500 O Røyse 640 A O Volden 200
V Piatrova 500 V&R Damcevski 200 M Ghebreab 100 B Selassie 200

Gaver til fresker på konto 2050.37.70246:

Dag Markeng 1000 T Svele 2500 L Avramaja 10.000

– Hjertelig takk for alle bidrag !

EN PÅMINNELSE

VIL DU TA DEL I DEN HELLIGE NATTVERDEN, MÅ DU FORBEREDE DEG ORDENTLIG.

OG KOMME I GOD TID TIL KIRKEN.

Det har blitt flere som kommer til kirken etter at liturgien har startet, og likevel kommer frem til nattverdskalken! Det er ikke riktig! Kommer du for sent til kirken, bør du som regel

ikke komme frem til kalken (selv om det kan finnes unntak). Man skal hverken sette seg selv i en slik situasjon, eller presten som helst vil slippe å nekte noen nattverden av denne grunn.

returadresse:

HELLIGE NIKOLAI KIRKE
Tvetenveien 13, 0661 Oslo

B

PREKEN HL. MYRONSALVINGEN

Alle er vi salvet med den samme Ånd! Sier den hl. apostelen Paulus.

Den hellige Myronsalvingen har spesiell tilknytning til Pinsen.

Når vi forretter den hl. dåpen, forretter vi også den hl. Myronsalvingen, og mange oppfatter dette som ETT sakrament, men det er TO sakramenter. Det ser vi særlig når noen blir medlem av den ortodokse kirke i voksen alder, og de er døpt tidligere. Da skjer innlemmelsen i kirken gjennom nettopp den hl. Myronsalvingen. For vi gjentar ikke dåp som er foretatt i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn utenfor Den ortodokse kirke, men vi kompletterer den med den hellige Myronsalvingen, og DA blir også deres dåp gyldig og fullkommen.

Ja, alle medlemmer av Den ortodokse kirke er salvet med hl. Myron – og for de flestes vedkommende skjer det samtidig med dåpen, enten som små barn eller på annet stadium i livet.. Og mange har kanskje ikke tenkt over dette. En tar det kun som et gammelt symbol eller ritual. Ja, det er det jo vitterlig, men det er jo noe langt mer, og slett ikke bare noe ytre. Men hva betyr det da?

Dåpen gir oss fellesskap med vår Herre Jesu Kristi død og oppstandelse, mens den hellige salvingen gir oss del i Helligåndens nåde og liv.

Den hl. Myronsalvingen er et urgammelt sakrament med røtter tilbake til Den gamle pakt. Vi kan lese i Det gamle testamente om hvordan kongene ble salvet, og det er tale om åndens salvelse. I Det nye testamente blir det tydelig hva som menes med dette da Helligånden åpenbares i vår verden og ble utgydt over apostlene i Jerusalem.

Siden da har kirken hatt den hl. Myronsalvingen som fullendelse av eller komplettering av dåpen. For den hl. Myronsalvingen gjør den dømte til tempel for Guds Hellige Ånd., han blir en Guds salvede. Vi sier at den hl. Myronsalvingen er innseglet på Helligåndens gave – et stempel som sier at vi har mottatt Guds Hellige Ånd og nå tilhører Gud, at det er opprettet en spesiell relasjon mellom oss og Gud. Den dømte blir en salvet. På gresk kalles kalles denne salven eller oljen for "krisma", og det får oss umiddelbart til å tenke på Kristus, for det er den samme rot i dem begge. Jesus er Guds salvede, selve bæreren av Ånden. Og faktisk blir vi alle som små "kristuser" gjennom salvingen med hl. Myron, gjennom denne "krismasjonen".

Mange tenker på Helligånden i tilknytning til ekstraordinære opplevelser. Men Guds Hellige Ånd er ikke nødvendigvis knyttet til sterke følelser og ekstraordinære opplevelser. I denne sammenhen-

gen er Helligånden først og fremst livets Ånd som Gud gir oss i dåpen og som ved sitt innsegl tydelig viser vårt slektskap med Gud.

Gjennom krismasjonen blir vi bærere av Guds Ånd, den samme ånd som er i Kristus. Og gjennom denne Ånd som vi har felles med Kristus, blir vi ett med og i Kristus, vi åpenbares som Hans slektninger i troen fordi vi nettopp har samme Ånd.

Helligånden formidler livet, og vi kan tenke på den første fortellingen i Den hellige skrift, om verdens skapelse og Guds Ånd som svedde over vannene. Det er den samme ånd som vi her taler om og som vi formidler fellesskap med og som besjeler oss som fullverdige medlemmer av Guds hellige kirke, som gjør oss til virkelige lemmer på kirken som er Kristi legeme.

Alt dette er det vi får del i. Noen som barn for lenge siden og da uten å tenke over det, andre av oss i voksen alder og mer bevisst. Det er derfor fint hver gang vi får være tilstede ved en slik hellig og helligende handling Ikke bare for den som konkret får del i dette, men også for alle oss andre, for det minner oss om hva og hvem vi er og er kalt til å være nettopp gjennom å motta Guds Hellige Ånd og leve ved Ånden som Guds sanne barn, salvet og godtatt av Gud. ■